

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

BASES BIOQUÍMIQUES EN NUTRICIÓ PER L'ATENCIÓ A LA PERSONA

Coordinació: SALINAS ROCA, MARIA BLANCA

Any acadèmic 2021-22

Informació general de l'assignatura

Denominació	BASES BIOQUÍMIQUES EN NUTRICIÓ PER L'ATENCIÓ A LA PERSONA			
Codi	100454			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Infermeria (R 2016) i Grau en Fisioteràpia	1	TRONCAL	Presencial
	Grau en Infermeria (R 2016 - Ig)	1	TRONCAL	Presencial
	Grau en Infermeria (R 2016)	1	TRONCAL	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3	3	
	Nombre de grups	5	2	
Coordinació	SALINAS ROCA, MARIA BLANCA			
Departament/s	INFERMERIA I FISIOTERÀPIA			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
GASA FALCON, ARIADNA	ariadna.gasa@udl.cat	6,8	
LLIMONA CORONADO, REGINA	regina.llimona@udl.cat	4,5	
SALINAS ROCA, MARIA BLANCA	blanca.salinasroca@udl.cat	5,2	
TORRES MOTA, LAURA	laura.torres@udl.cat	4,5	

Informació complementària de l'assignatura

L'assignatura de Bases bioquímiques en nutrició per a l'atenció a la persona té per objecte oferir a l'alumne un enfocament global dels mecanismes que comprenen la nutrició així com conèixer els aspectes nutricionals de l'alimentació, abordant les diferents parts de la mateixa que contempen les bases metabòliques i bioquímiques de la nutrició fins a les recomanacions dietètiques al individu.

El coneixement de les bases de la nutrició humana en les seves diferents vessants és part fonamental per comprendre el patró alimentari del pacient sa així com en diferents estats fisiològics. Per tant, al llarg de l'assignatura es considerarà la situació global de salut. Tanmateix, l'alumne adquirirà els coneixements per entendre i recomanar les diferents pautes alimentàries.

En global, el contingut de l'assignatura inclou l'estudi integral de la nutrició tant de les bases metabòliques com de les pautes alimentàries que freqüentment es poden trobar en pacients.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Amb l'assignatura Bases bioquímiques i nutricionals per a l'atenció a la persona es pretén que l'alumne assoleixi les competències necessàries per prestar una assistència al pacient en cadascun dels estadis vitals i de salut.

Competències

Bàsiques

CB1. Posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

CB2 Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

específiques:

CB3 Comprendre i adquirir coneixements en un ambient d'estudi que parteix de la base de la educació secundària general, i que es sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclouen també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

CB4 Aplicar els coneixements adquirits al seu treball o vocació d'una forma professional.

CB5 Elaborar arguments i crítiques constructives en el context de la seva professió per a poder exercir de forma eficaç a l'atendre els pacients.

CB6 Capacitat per resoldre problemes que poden sorgir dins la seva àrea d'estudi i/o àmbit de treball.

Competencias:

Básicas:

CB1. Poseer y comprender conocimientos en un área de estudio que parte de la base de la educación secundaria general, y se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoya en libros de texto avanzados, incluye también algunos aspectos que implican conocimientos procedentes de la vanguardia de su campo de estudio.

CB2 Aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.

Específicas:

CE2. Comprender las bases moleculares y fisiológicas de las células y los tejidos.

CE6. Conocer y valorar las necesidades nutricionales de las personas sanas y con problemas de salud a lo largo del ciclo vital, para promover y reforzar pautas de conducta alimentaria saludable.

CE7. Identificar los nutrientes y los alimentos en que se encuentran.

Transversales:

CT1. Adquirir una adecuada comprensión y expresión oral escrita del catalán y del castellano.

Específiques

CE2. Comprendre les bases moleculars i fisiològiques de les cèl·lules i els teixits.

CE6. Conèixer i valorar les necessitats nutricionals de les persones sanes i amb problemes de salut al llarg de l'cicle vital, per a promoure i reforçar pautes de conducta alimentària saludable.

CE7. Identificar els nutrients i els aliments en què es troben i la seva funcionalitat en l'organisme.

Transversals:

CT1 Adquirir una adequada comprensió i expressió oral escrita en català, castellà i anglès.

CT2 Aprendre a treballar en equip interrelacionant els diversos conceptes de l'assignatura.

Resultats d'aprenentatge

- Identificar les bases moleculars i cel·lulars del cos humà.
- Reconèixer de forma integrada els mecanismes cel·lulars del cos humà.
- Identificar les necessitats nutricionals de les persones.
- Establir les necessitats energètiques i nutricionals de les persones sanes, atenent les diferents etapes de la vida.
- Analitzar els desequilibris nutricionals i establir alternatives saludables.
- Realitzar arguments en base a criteris científics.
- Desenvolupar un treball escrit i la seva posterior presentació oral sota els criteris acadèmics i científics.

Continguts fonamentals de l'assignatura

BLOC 1: BIOQUÍMICA ESTRUCTURAL I ENZIMOLOGIA

Tema 1: Composició de la matèria viva. L'aigua, i sistemes tampó o amortiguadors.

Tema 2: Biomolècules. Quantificació i detecció en sang i orina.

Tema 3: Enzims, cinètica enzimàtica i regulació. Aplicació d'enzims al diagnòstic.

BLOC 2: BIOENERGÈTICA I METABOLISME

Tema 1: Introducció a la bioenergètica.

Tema 2: Rutes centrals del metabolisme oxidatiu. Hormones i neurotransmissors. Transport electrònic i fosforilació oxidativa

Tema 3: Metabolisme glucídic.

Tema 4: Metabolisme lipídic.

Tema 5: Metabolisme d'aminoàcids, proteïnes i nucleòtids.

Tema 6: Vitamines i micronutrients.

Tema 7: Integració dels processos metabòlics.

BLOC 3: DIGESTIÓ I ABSORCIÓ DE LES BIOMOLÈCULES

Tema 1: Digestió i absorció de carbohidrats.

Tema 2: Digestió i absorció de lípids.

Tema 3: Digestió i absorció de proteïnes.

Tema 4: Digestió i absorció de vitamines i minerals.

Tema 5: Altres biomolècules.

BLOC 4: BASES BIOQUÍMIQUES DE LA NUTRICIÓ

Tema 1: Alimentació, nutrició i dietètica. Conceptes.

Tema 2: Tipus de nutrients i funcionalitat.

Tema 3: Necessitats energètiques i nutricionals.

Tema 4: Grups d'aliments i composició.

BLOC 5: RECOMANACIONS ALIMENTÀRIES PER A L'INDIVIDU SA PER UNA ALIMENTACIÓ SALUDABLE

Tema 1: Rodes i Piràmides d'alimentació.

Tema 2: Recomanacions qualitatives i quantitatives de l'alimentació saludable.

Tema 3: Bases per a l'elaboració de menús equilibrats.

BLOC 6: RECOMANACIONS ALIMENTÀRIES EN LES DIFERENTS SITUACIONS FISIOLÒGIQUES

Tema 1: Gestació i lactància.

Tema 2: L'alimentació en el lactant.

Tema 3: L'alimentació en l'etapa infantil.

Tema 4: L'alimentació en l'adolescència.

Tema 5: L'alimentació de l'adult.

Tema 6: L'alimentació en la vellesa.

Eixos metodològics de l'assignatura

Lliçó magistral: Sessions expositives, explicatives i participatives de continguts per explicar els conceptes teòrics necessaris per la comprensió de la matèria

Seminaris, treballs de grup i simulacions: basats en l'aprenentatge cooperatiu i el treball individual.

Estudi o treball autònom: Preparació de seminaris. Treball de lectures recomanades, consultes i consultes bibliogràfiques. Organització de material didàctic per exposar de manera oral o escrita. Preparació de síntesi i anàlisi dels casos en seminaris. Estudi de continguts relacionats amb les classes teòriques, demostratives i seminaris de forma autònoma i grupal.

*Les sessions poden estar subjectes a canvis segons la situació sanitària i social que s'esdevingui

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Pla de desenvolupament del programa

A continuació es presenta el pla de desenvolupament pel curs 20/21. Cal tenir en compte que es pot veure sotmès a variació en funció de les necessitats d'espais i la situació sanitària que esdevingui al llarg del semestre.

1 octubre	PRESENTACIÓ
	- Explicació guia docent: continguts/avaluació/organització
	BLOC 1: BIOQUÍMICA ESTRUCTURAL I ENZIMOLOGIA

Sistema

	<p>Tema 1: Composició de la matèria viva. L'aigua, i sistemes tampó o amortidors.</p> <p>Tema 2: Biomolècules. Quantificació i detecció en sang i orina.</p> <p>Tema 3: Enzims, cinètica enzimàtica i regulació. Aplicació d'enzims al diagnòstic</p>
	PROVA 0
6 octubre	BLOC 2: BIOENERGÈTICA I METABOLISME
	<p>Tema 1: Introducció a la bioenergètica.</p> <p>Tema 2: Rutes centrals del metabolisme oxidatiu. Hormones i neurotransmissors.</p> <p>Tema 3: Transport electrònic i fosforilació oxidativa.</p>
6 i 7 octubre	Seminari 1 BLOC 2 Temes 1, 2 i 3
13 octubre	BLOC 2: BIOENERGÈTICA I METABOLISME
	<p>Tema 4: Metabolisme glucídic.</p> <p>Tema 5: Metabolisme lipídic.</p> <p>Tema 6: Metabolisme d'aminoàcids, proteïnes i nucleòtids.</p> <p>Tema 7: Vitamines i micronutrients.</p>
13 i 14 octubre	Seminari 2 BLOC 2 Temes 4 i 5
20 octubre	BLOC 2: BIOENERGÈTICA I METABOLISME / BLOC 3: DIGESTIÓ I ABSORCIÓ DE LES BIOMOLÈCULES
	<p>Tema 8: Integració dels processos metabòlics.</p> <p>Tema 1: Digestió i absorció de carbohidrats.</p> <p>Tema 2: Digestió i absorció de lípids.</p>
20 i 21 octubre	Seminari 3 Entrega dossier bloc 2
27 octubre	BLOC 3: DIGESTIÓ I ABSORCIÓ DE LES BIOMOLÈCULES
	<p>Tema 3: Digestió i absorció de proteïnes.</p> <p>Tema 4: Digestió i absorció de vitamines i minerals.</p> <p>Tema 5: Altres biomolècules.</p>
27 i 28 octubre	Seminari 4 BLOC 3
3 novembre	EXAMEN PARCIAL
	BLOC 4: BASES BIOQUÍMIQUES DE LA NUTRICIÓ
	<p>Tema 1: Alimentació, nutrició i dietètica. Conceptes.</p> <p>Tema 2: Tipus de nutrients i funcionalitat.</p>
3 i 4 novembre	Seminari taller 5
10 novembre	BLOC 4: BASES BIOQUÍMIQUES DE LA NUTRICIÓ
	<p>Tema 3: Necessitats energètiques i nutricionals.</p> <p>Tema 4: Grups d'aliments i composició.</p>
10 i 11 novembre	Seminari 6 Entrega seminari bloc 4
17 novembre	BLOC 6: RECOMANACIONS ALIMENTÀRIES EN LES DIFERENTS SITUACIONS FISIOLÒGIQUES
	<p>Tema 1: Gestació i lactància.</p> <p>Tema 2: L'alimentació en el lactant.</p>
17 i 18 novembre	Seminari 7 INICI TREBALL GRUPAL
24 novembre	BLOC 6: RECOMANACIONS ALIMENTÀRIES EN LES DIFERENTS SITUACIONS FISIOLÒGIQUES
	<p>Tema 3: L'alimentació en l'etapa infantil.</p> <p>Tema 4: L'alimentació en l'adolescència.</p>

24 i 25 novembre	Seminari 8 BLOC 5 Temes 1 i 2
1 desembre	BLOC 6: RECOMANACIONS ALIMENTÀRIES EN LES DIFERENTS SITUACIONS FISIOLÒGIQUES
	Tema 5: L'alimentació de l'adult. Tema 6: L'alimentació en la vellesa.
1 i 2 desembre	Seminari 9 BLOC 6 Temes 1 i 2
9 desembre	Seminari 10 Treball cooperatiu del cas final
15 desembre	BLOC 5: RECOMANACIONS ALIMENTÀRIES PER A L'INDIVIDU SA PER UNA ALIMENTACIÓ SALUDABLE
	Tema 1: Rodes i Piràmides d'alimentació. Tema 2: Recomanacions qualitatives i quantitatives de l'alimentació saludable. Tema 3: Bases per a l'elaboració de menús equilibrats.
15 i 16 desembre	EXPOSICIÓ ORAL CAS CLÍNIC FINAL
22 desembre	BLOC 6: RECOMANACIONS ALIMENTÀRIES EN LES DIFERENTS SITUACIONS FISIOLÒGIQUES
	Cas Clínic nucli familiar Alimentació en situacions d'emergència
11 gener	BLOCS 1-6: APRENTATGE TRANSVERSAL DE L'ASSIGNATURA
11 i 12 gener	Co-avaluació treballs finals
25 gener	EXAMEN FINAL PRIMERA CONVOCATÒRIA
8 febrer	EXAMEN FINAL SEGONA CONVOCATÒRIA

d'avaluació

L'avaluació de l'assignatura pot ser contínua o única i comprèn tres grans parts la teòrica, seguiment dels seminaris i l'aplicació dels coneixements en un treball:

AVALUACIÓ CONTÍNUA

1. Avaluació dels coneixements i les competències per prova escrita individual en un 60 %.

Tot el contingut teòric exposat a les sessions magistrals i als seminaris serà exposat a les sessions teòriques magistrals i als seminaris serà avaluat mitjançant una prova parcial i un examen al finalitzar el primer quadrimestre.

El funcionament de l'avaluació serà el següent:

- Prova parcial: 30 % bloc 1, 2 i 3 (Sempre aprovat amb un 5.00).
- o Si s'aprova, la nota ponderarà sobre 30% del examen final. No eliminatori.
- o Si es suspèn l'examen final es ponderarà sobre 60%.
- o En cas de no presentar-se a l'examen es ponderarà sobre 60% l'examen final.
- Examen final: 30% tots els blocs (Sempre aprovat amb un 5.00).
- o Si s'aprova l'examen es calcularà el 30% i es farà la mitjana.
- o Si es suspèn aquesta part però es té aprovada la prova parcial, aleshores caldrà anar a recuperació i l'examen es ponderarà sobre 60%.

- o En cas de NP caldrà anar a recuperació i es ponderarà sobre 50%.

L'examen final constarà d'una part amb preguntes tipus test i una altra amb preguntes curtes. En l'examen tipus test només una resposta serà correcta; es descomptarà per cada resposta errònia.

La data d'aquest examen serà el dia 16 de gener de 8 a 10 h a la sala d'actes del Campus d'Igualada. En el cas que es suspengui aquest examen hi haurà un examen de recuperació, seguint els mateixos criteris explicats anteriorment. El dia d'aquest examen serà el 16 de gener de 8 a 10 h a la sala d'actes del Campus d'Igualada.

2. Assistència activa i participativa als seminaris (treballs de grup, treball individual, participació en les dinàmiques, sessions demostratives, exposició de casos pràctics, síntesi o ampliació de continguts, debats, conferències) en un 20 %.

S'avaluarà individualment cada seminari seguint la rúbrica d'avaluació creada per a tal fi, que té en compte els següents criteris: un 5% d'assistència als seminaris i un 15% de participació activa (interacció en les sessions de seminaris i destreses en activitats grupals i actituds d'interès i respecte).

Cal assistir de manera obligatòria als seminaris. Per altra banda, l'assistència a les activitats extraordinàries que es desenvolupen en el marc de l'assignatura ponderaran sobre la nota final dels seminaris.

En cas de falta d'assistència, s'acceptarà fins un 10 % sense justificació. Quan es superi aquest 10% haurà de ser per un motiu justificat, i mai superant el 15 % de faltes justificades. En cas de ser una falta sense justificació, la qualificació final en l'apartat de seminaris es tindrà en compte considerant tots els seminaris impartits, mentre que en els casos que es tractin de faltes d'assistència justificades es descomptarà del còmput total.

No s'acceptaran canvis de grup de seminari.

3. Realització i exposició oral i escrita de treball de grup sobre temes de l'assignatura prèviament consensuats amb el professorat en un 20 %.

Cada grup funcional haurà de desenvolupar un treball basat en l'aplicació del mètode científic, el qual haurà de defensar-se en exposició oral en cada sessió de seminari. Seran presentacions curtes i breus de 5-10 minuts, excepte en el seminari final de l'assignatura, en el que s'haurà de representar un cas clínic.

Cada treball haurà de ser inèdit i s'avaluarà segons la claredat del text, coherència de les idees, qualitat de l'anàlisi del cas, justificació dels elements aportats i pertinència de la bibliografia i presentació oral.

4. Per aprovar l'assignatura cal obtenir una qualificació mínima de 5 a cada part.

AVALUACIÓ ÚNICA

- Modalitat d'avaluació exclusivament dirigida a l'estudiant matriculat en l'assignatura i amb contracte laboral en vigor.
- Per acollir-se aquest dret cal la justificació de la seva activitat laboral.
- L'alumne es pot acollir durant els primers 15 dies una vegada començat el semestre o sempre abans de qualsevol procés d'avaluació
- S'ha de fer firmar obligatòriament el contracte de l'avaluació única.

Els estudiants en situació d'avaluació única hauran de mostrar els resultats d'aprenentatge prèviament especificats a través de les següents proves d'avaluació:

1. Examen en un 80 %. Serà una prova escrita individual amb dues parts: una tipus test i una altra de preguntes curtes. El contingut de la prova inclou tant els coneixements impartits en les sessions teòriques com en els seminaris. Es tindran en compte les mateixes consideracions en referència a l'examen parcial que en els casos d'avaluació continuada.
2. Treball en un 20 %. Realització i exposició oral i escrita d'un cas clínic en relació a temes de l'assignatura prèviament consensuats amb el professorat.

Bibliografia i recursos d'informació

Appleton, A. Lo esencial en metabolismo y nutrición. 4ª edición, Elsevier España, 2013

Baynes JW. Bioquímica médica. 4ª edición, Elsevier España, 2015

Feduchi Canosa E, ed. Bioquímica: conceptos esenciales. Madrid. Médica Panamericana, 2011.

Gil A, ed. Tratado de nutrición. Madrid. Médica Panamericana; 2010.

González A. Principios de bioquímica clínica y patología molecular. Elsevier, 2010.

Grooper S, Smith J. Advanced nutrition and human metabolism. 6a ed. Australia. Wadsworth/ Cengage Learning; 2013.

Hernández M, Sastre A. Tratado de Nutrición. Madrid: Díaz de Santos; cop. 1999.

Linder MC, ed. Nutrición: aspectos bioquímicos, metabólicos y clínicos. Pamplona: EUNSA; 1988.

Mataix J. Nutrición y alimentación humana. 2ª edición. Ergon, 2009.

Mathews CK. Bioquímica. 4ª edición, Pearson Addison Wesley, 2013,

Nelson DL. Lehninger principios de bioquímica. 6ª edición, Omega, 2014.

Shils ME, ed. Modern nutrition in health and disease. 10th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2006.

Shils ME, ed. Nutrición en salud y enfermedad: novena edición. 2a ed. México: McGraw-Hill Interamericana; 2002.

Wardlaw, G.M., Byrd-Bredbenner, C. Perspectivas en nutrición: novena edición. México D.F.: McGraw-Hill; 2014.